

ע"פ 5501/20 - ידידיה אברהם גאל דור נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5501/20

ע"פ 6138/20

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט ע' גרוסקופף

ידידיה אברהם גאל דור

המערער בע"פ 5501/20
והמשיב בע"פ 6138/20

נגד

מדינת ישראל

המשיבה בע"פ 5501/20
והמערער בע"פ 6138/20

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים בת"פ 9532-11-18 שניתן ביום 28.6.2020
על ידי כב' השופט יעקב צבן

(19.05.2021)

ח' בסיון התשפ"א

תאריך הישיבה:

עו"ד דותן דניאלי
עו"ד ענת גרינבאום
עו"ס ברכה וייס

בשם המערער:
בשם המשיבה:
בשם שירות המבחן:

פסק-דין

השופט ג' קרא:

לפנינו שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט י' צבן) בת"פ 9532-11-18, מיום 28.6.2020, בגדרו הושתו על המערער בע"פ 5501/20 (להלן: המערער) שישה חודשי מאסר בפועל בגין ביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה ונהיגה ללא רישיון. המערער משיג על חומרת העונש ואילו המדינה, המערערת בע"פ 6138/20, משיגה על קולת העונש.

עובדות כתב האישום המתוקן

1. המערער הודה, במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן כדלקמן.

ביום 29.5.2018, הוצא צו מעצר נגד המערער בגין אי-התייצבותו לדיונים בבית משפט. ביום 8.10.2018, במהלך סיור משטרה בביתר עילית, הבחינו שוטרים ברכב החונה על מדרכה באופן שהפריע למעבר הולכי רגל. השוטרים ניגשו לרכב, בו ישב המערער במושב הנהג וביקשו ממנו להציג להם תעודת זהות. המערער, שלא הייתה ברשותו תעודת זהות, מסר לשוטרים מספר זהות שהתברר כשגוי ובהמשך מסר כתובות מגורים שונות וחלקיות והתחמק ממתן פרטים מזיהוי. לפיכך, הודיעו השוטרים למערער כי הוא מעוכב לצורך זיהוי והורו לו לכבות את מנוע הרכב. בשלב מסוים, לאחר שהמערער צעק לעבר השוטרים כי הוא ממנהר, נכנס הוא חזרה לרכב, הניע אותו והחל בנסיעה איטית בניסיון להימלט מהמקום. בעקבות זאת, קפץ אחד השוטרים לעבר דלת הנהג של הרכב ואחז בשתי ידיו בחלקה העליון, כאשר החלון שלצד מושב הנהג פתוח לגמרי וצעק למערער מספר פעמים לעצור את הרכב. המערער הבחין בשוטר האוחז ברכב, התעלם מקריאותיו, ובעוד השוטר תלוי באוויר על הדלת, האץ את מהירות נסיעתו. לאחר שהמערער המשיך בנסיעה של כ-100 מטרים למשך חצי דקה על כביש מרכזי, במהלכה חזר השוטר וצעק לו: "תעצור תעצור אתה תהרוג אותי", עף השוטר לעבר הכביש. המערער המשיך בנסיעה ועזב את המקום מבלי לעמוד על תוצאות הפגיעה או להזעיק עזרה.

בהמשך למתואר, החנה המערער את הרכב במקום נסתר בסמוך למוסך בואדיפוקין, הוציא את כרטיס הסיס ממכשיר הטלפון הסלולרי שלו ופנה לעובד במוסך וביקש ממנו לדאוג לו להסעה לירושלים. למחרת, ביום 29.10.2018, הסגיר עצמו המערער לתחנת המשטרה.

כתוצאה ממעשיו של המערער נחבל השוטר ונגרם לו שבר באמה ביד שמאל; שבר שלווה בפריקה והוא נזקק לניתוח החזרה וקיבוע השבר באמצעות הכנסת פלטה וברגים; וכן חבלה ליד עינו וחתכים בקרסול רגלו, אשר הצריכו תפרים.

המערער הואשם כי עשה מעשה בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו לחבלה חמורה או להתנגד למעצר או לעיכוב כדין או למנוע מעצר או עיכוב כאמור. כמו כן, הואשם כי נהג ללא רישיון נהיגה תקף, כאשר רישיונו פקע ביום 26.3.2013.

2. בגין האמור, הורשע המערער, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 וכן בעבירה של נהיגה ללא רישיון, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה

[נוסח חדש].

גזר הדין של בית משפט קמא

3. בית משפט קמא ציין כי הערכים החברתיים המוגנים שבהם פגע המערער הם ביטחון הציבור, הגנה על אנשי חוק ושמירה על אכיפת החוק. בית המשפט עמד על מדיניות הענישה הנהוגה, תוך סקירת פסיקה וקבע כי "הענישה הנהוגת בעבירות הללו היא מגוונת והפערים ניכרים ותלויי שיקולים רבים. על בסיס נתונים אלה מתחם הענישה עומד בין 6 חודשי עבודות שירות לבין 60 חודשי מאסר בפועל".

אשר לעונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם, שקל בית המשפט לחומרה את נסיבות ביצוע העבירה, אשר כללו התעלמות מזעקות השוטר הנתלה על חלון הרכב, האצת הרכב במקום עצירתו, נפילת השוטר שהותירה אותו חבול והימלטותו של המערער מזירת האירוע. עוד שקל בית המשפט את התעלמותו של המערער מהוראות החוק, לרבות בשל העובדה שנהג ללא רישיון וכן את עברו הפלילי שכולל בעיקר עבירות רכוש ועבירות תנועה בגין נדון לעונשים מתונים מבלי שהפיק את הלקחים הנדרשים. מנגד, שקל בית המשפט לקולא את מעצרו של המערער, אשר כלל חודש מעצר מאחורי סורג ובריה וכחצי שנה במעצר בית מלא באיזוק אלקטרוני; את ההודיה באשמה, קבלת האחריות והחרטה על מעשיו; את הליך הטיפול בו החל והניסיון החיובי לשנות מאורחות חייו; וכן את המלצת שירות המבחן להימנע מעונש מאסר בפועל לצורך קידום הליך שיקומו של המערער. בתוך כך, עמד בית המשפט על האמור בתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המערער, מהם עולה כי המערער מגלה מוטיבציה לשינוי מסלול חייו שאופיין עד כה בבריחה מהמציאות וטענות נגד הממסד; כי הוא נוטל אחריות ונרתם להליך השיקומי; וכי מאסר מאחורי סורג ובריה עלול להשפיע לרעה על יכולתו להתמיד בהליך זה.

בהתאם לכל האמור, סבר בית משפט קמא כי השיקולים לקולא מצדיקים למקם את עונשו של המערער על החלק התחתון של רף הענישה, אך עיקרון ההלימה מחייב מתן משקל משמעותי לאירוע ותוצאותיו באופן שאינו מאפשר להימנע מהטלת מאסר מאחורי סורג ובריה. לפיכך, גזר בית משפט קמא על המערער 6 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו; מאסר מותנה בן 9 חודשים; פיצוי לשוטר על סך 10,000 ש"ח; ופסילה מלהחזיק רישיון נהיגה למשך שנתיים.

4. להשלמת התמונה, יצוין כי בהחלטת בית משפט קמא שניתנה לאחר מתן גזר הדין, עוכב עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער למשך 45 ימים ואם יוגש ערעור - עד להכרעה בו.

טענות הצדדים

5. המערער טוען כי בית משפט קמא שגה כשלא הטיל עליו עונש ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע על ידו - מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וכן שגה עת נמנע מלסטות לקולא ממתחם העונש ההולם בשל הליך השיקום בו הוא מתמיד וכפי שבא לידי ביטוי גם בהמלצת שירות המבחן. לשיטת המערער, שעה שבית משפט קמא סבר כי העונש ההולם הוא 6 חודשי מאסר, שומה עליו להעדיף את השיקול השיקומי על פני עקרון ההלימה ולהימנע משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריה, אשר עלול לחבל במאמציו לעלות על דרך הישר.

עמוד 3

6. המדינה סבורה כי העונש שהוטל על המערער אינו הולם את חומרת מעשיו. לטענת המדינה, נסיבות ביצוע העבירה ובהן הימלטות המערער משוטרים, תוך התעלמות מזעקותיו של השוטר, בריחה מזירת האירוע לאחר נפילת השוטר מהרכב מבלי לעמוד על תוצאותיה, וכל זאת כאשר רישיונו של המערער פקע ועומד נגדו צו מעצר – מעידות כולן על הזילות שמפגין המערער כלפי שלטון החוק ועל כך שאינו חושש לסכן את שלומם של האמונים על אכיפתו. המדינה מוסיפה וטוענת כי העונש שנגזר על המערער חוטא לשיקולי הרתעת היחיד והרבים וכן סוטה ממדיניות הענישה הראויה והנהוגה בעבירות בהן הורשע. לעמדתה, יש לראות בחומרה רבה ביצוע עבירות כלפי האמונים על אכיפת שלטון החוק. המדינה גורסת כי העונש אף אינו הולם את חומרת הנזק שנגרם לשוטר, אשר נחבל קשות ונזקק לטיפולים רפואיים מורכבים וממושכים, כמו גם נזקים נפשיים ופגיעה במהלך החיים שלו ושל בני משפחתו. לשיטת המדינה, בנסיבות אלו, המקרה דנן אינו מצדיק מתן בכורה לשיקולי שיקום על פני עקרון ההלימה.

7. עוד יצוין, כי תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המערער לקראת הדיון בערעור, ממשיך את הקו של קודמיו. מן התסקיר עולה כי המערער שולב בקבוצת טיפול בשירות המבחן והוא מטופל שם מזה כחודשיים וכי המערער החסיר שניים מתוך שמונת המפגשים שהתקיימו עד כה; אך בד בבד ניכר כי הוא עושה מאמצים להגעה למפגשים בהתחשב בקשייו הכספיים וכן משתף פעולה עם הקבוצה והמנחות. שירות המבחן המליץ שלא להחמיר בעונשו של המערער ולאפשר את ריצוי עונשו שלא במסגרת מאסר בפועל, לצד הטלת צו מבחן למשך שנה, במהלכו ימשיך המערער בהשתתפות במפגשי הקבוצה שעתידיים להסתיים באמצע חודש יולי ובהמשך באמצעות תכנית אחרת שתגובש עבורו.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בטענות הצדדים ושמיעתם בעל-פה בדיון שהתקיים לפנינו, הגענו למסקנה כי יש לדחות את ערעור המערער ולקבל את ערעור המדינה.

9. הלכה ידועה היא כי התערבות ערכאת הערעור בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד, שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר העונש שנגזר חורג במידה ניכרת ממדיניות הענישה הנהוגה או הראויה במקרים דומים (ראו, למשל: ע"פ 7760/18 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (16.5.2019)). מצאנו כי המקרה דנן נופל לגדר אותם מקרים חריגים המחייבים התערבות בעונש וזאת בשל החריגה הניכרת ממדיניות הענישה הנהוגה וכן חוסר ההלימה לחומרת מעשיו של המערער.

10. נקודת המוצא להכרעתנו נעוצה בכך שמתחם העונש ההולם שקבע בית משפט קמא – בין 6 חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות ל-60 חודשי מאסר בפועל – הינו מתחם רחב מדי שאינו יכול לעמוד. למעשה, בית משפט קמא הסתמך על מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות שאינן דומות למקרה שלפנינו. מתוך כלל פסקי הדין שסקר בית משפט קמא בגזר הדין, רק פסק הדין בע"פ 2410/04 מדינת ישראל נ' אבולקיעאן (11.11.2004), מזכיר באופן כלשהו את נסיבות עניינו. באותו מקרה נמנע הנאשם מלציית להוראות שוטרים לעצור את הרכב בו נהג, נמלט בנהיגה מסכנת חיי אדם ואף גרר עימו שוטרים שניסו ללכוד אותו וגרם לאחד מהם חבלה בכף רגלו כשאחד מגלגלי הרכב פגע בו. במקרה ההוא, הוחמר עונשו של הנאשם לארבע שנות מאסר בפועל. אמנם שם הואשם הנאשם בנהיגה פרועה ובעבירה של סיכון חייאנשים במזיד בבתיבתחבורה (שהעונש בצידה זהה לעונש של עבירת חבלה בכוונה מחמירה – 20 שנות מאסר), אך במקרה דנן הנזק לשוטר משמעותי הרבה יותר. לכך נוסיף, לשם ההשוואה, את המקרים הבאים:

(-) ע"פ 6019/09 קילאני' מדינת ישראל (18.3.2010). על פי העובדות, הגיע הנאשם ברכב לצומת בו שהה כוח משטרי ועצר את רכבו לאחר ששוטר סימן לעשות כן; בטרם הספיק שוטר נוסף לפתוח את דלת הרכב, האיץ הנאשם והחל בנסיעה מהירה לעברו של השוטר הראשון, אשר נאלץ לקפוץ לצד הכביש כדי להימנע מפגיעת הרכב בו וכתוצאה מכך פגעה הדופן הקדמית של הרכב ברגלו והוא נחבל בברך ובמרפק. הנאשם המשיך בנסיעה מהירה ונמלט מהמקום. באותו מקרה, הורשע הנאשם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה ובהפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו ונגזרו עליו 24 חודשי מאסר בפועל. בית משפט זה דחה את ערעור הנאשם על חומרת העונש ואף סבר כי העונש שנגזר נוסה לקולא.

(-) ע"פ 8410/09 אלשיך נ' מדינת ישראל (20.10.2010). שם נהג הנאשם ברכב בזמן פסילה ובעת שנדרש לעצור על ידי שוטרים נמלט בנסיעה מהירה תוך סיכון בטיחותם של כלי רכב אחרים והולכי רגל, ונלכד לבסוף על ידי שוטרים שרדפו אחריו. הנאשם הורשע בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ונהיגה בזמן פסילה וללא רישיון נהיגה ונגזרו עליו 4 שנות מאסר בפועל. בית משפט זה דחה את ערעור הנאשם על חומרת העונש.

(-) ע"פ 2544/11 סמארה נ' מדינת ישראל (14.12.2011). באותו מקרה, הסיע הנאשם תושב שטחים ומחסום משטרי הוקם על מנת לעצרו. בהתקרבו למחסום, שוטרים התקדמו לכיוונו; הנאשם החל בנסיעה תוך שהוא עוקף אוטובוס שעמד לפניו ומתעלם מקריאות השוטרים לעצור. שוטר אחד נאלץ לקפוץ לתעלה בשולי הכביש ושוטר אחר נפגע מרכבו של הנאשם, הועף אל הכביש ונגרמה לו חבלה חמורה – הוא אושפז בבית החולים ונאלץ לעבור ניתוח לצורך קיבוע שבר בשוק. הנאשם הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה ומסירת ידיעות כוזבות והושתו עליו 4 שנות מאסר בפועל. ערעור שהוגש על חומרת העונש נדחה בבית משפט זה. נקבע, כי העונש אינו קל, אך הולם את נסיבות המקרה ואינו מצדיק התערבות.

(-) ע"פ 5492/11 אלרחמן נ' מדינת ישראל (5.8.2012) (להלן: עניין אלרחמן). על פי עובדות המקרה, בעת שנהג הנאשם ברכב שגנב, התקרב למחסום של שוטרי מג"ב והתבקש לעצור, אך המשיך בנסיעה מהירה והסיט את הרכב לכיוון אחד השוטרים, שקיבל מכה בידו ונאלץ לקפוץ לשולי הכביש כדי שלא להידרס; שוטר אחר ניסה למשוך מחסום דוקרנים נייד, אך בשל נסיעתו הפרועה של הנאשם התלפף חבל המחסום על ידו של השוטר וגרם לפציעתו. הנאשם נעצר לבסוף לאחר מרדף שהתנהל אחריו והורשע בעבירות של גניבת רכב, חבלה בכוונה מחמירה, נהיגה בפזיזות וברשלנות והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו. לאחר שבית המשפט שקל, בין היתר, את המלצת שירות המבחן שלא להטיל על הנאשם מאסר בפועל, את גילו הצעיר, את עברו הפלילי שאיננו מכביד במיוחד, את חרטתו החלקית ואת שהייתו במעצר בית למשך תשעה חודשים, החליט להטיל עליו 24 חודשי מאסר בפועל. ערעור הנאשם על גזר הדין נדחה, לאחר שנקבע כי הוא מאזן נכונה בין שיקולי הענישה השונים.

(-) ע"פ 396/13 גבארין נ' מדינת ישראל (23.5.2013) (להלן: עניין גבארין). על פי העובדות שנקבעו לאחר ניהול הוכחות, באותו מקרה נהג הנאשם בשביל עפר לכיוון מקום בו עמד שוטר מג"ב ביחד עם שוטרים נוספים. שוטר המג"ב סימן לנאשם לעצור בצד הדרך, אך למרות שהבחין בכך, המשיך הנאשם בנסיעתו ומשהגיע למרחק של מטרים ספורים מהשוטר האיץ את מהירותו בכוונה לפגוע בו. השוטר קפץ לצד הדרך והתחמק מפגיעת הרכב והנאשם עצר לאחר מרחק נסיעה לא רב ונכנס לבית משפחתו. בהמשך נעצר הנאשם והורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה כשהוא מנסה שלא כדין לפגוע באדם והושתו עליו 30 חודשי מאסר בפועל. ערעור הנאשם על חומרת העונש התקבל בבית משפט זה (ערעור על הכרעת הדין נדחה). נקבע, כי אין מדובר במקרה של נהיגה פרועה שסיכנה חיי אדם בנתיב תחבורה, אלא באירוע ממוקד, שבשל אופי הזירה התבצע במהירות שאינה גבוהה, כאשר לנאשם לא הייתה באמת

יכולת לחמוק מאנשי החוק; לכן, גם עוצמת הסיכון לא הייתה מהגבוהות. בהתחשב בנסיבות האישיות של הנאשם שם, לרבות גילו הצעיר, היעדר עבר פלילי והתרשמותו של שירות המבחן לחיוב ממנו, סבר בית המשפט כי יש להקל בעונשו, אך נוכח העובדה שהמעשה סיכן איש משטרה שמילא תפקידו, קבע כי לא ניתן להימנע מהטלת תקופת מאסר בפועל. בית המשפט החליט להעמיד את העונש על 18 חודשי מאסר בפועל.

11. המסקנה המתבקשת מן המקובץ היא כי מתחם העונש ההולם בנסיבות דנן חייב היה להתחיל ממאסר ממושך לנשיאה בפועל. המדובר בעבירה חמורה, שהעונש העומד בצידה הוא 20 שנות מאסר. אמנם, מחד גיסא, עניינו של המערער אינו כולל סיכון של חיי אדם (נוספים) בעת נסיעה פרועה בכביש, אולם מאידך גיסא, נסיבות ביצוע העבירה כוללות הימלטות מכוחות האכיפה, זלזול מוחלט באפשרות הפגיעה בהם והתממשות התוצאה של גרימת חבלה חמורה, בדמות נזק גוף קונקרטי ומשמעותי, כאשר גם עוצמת הסיכון לגרימת נזק פוטנציאלי גדול יותר-היא על הרף הגבוה.

אי לכך, אנו סבורים כי מתחם העונש ההולם הראוי במקרה דנן, נע בין 18-48 חודשי מאסר בפועל. משזו המסקנה, ברי כי טענת המערער בדבר העמדת העונש על הרף התחתון של מתחם העונש ההולם והשתת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות - תלויה על בלימה.

12. אשר להמלצת שירות המבחן להימנע מהשתת מאסר בפועל, זו כידוע, איננה מחייבת את בית המשפט, אשר שוקל מעבר לפן השיקומי גם שיקולי ענישה נוספים (עניין אלרחמן, פסקה 31 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל וההפניות שם). כפי שראינו לעיל, מדיניות הענישה הראויה והמקובלת בעבירות בהן הורשע המערער, ובנסיבות דומות, היא של עונשי מאסר ממושכים, כאשר שיקולי ההרתעה והאינטרס הציבורי שבשמירה על החוק וההגנה על שלמות גופם של מי שאמונים על אכיפתו, מקבלים משנה תוקף על פני שיקולי השיקום הפרטניים של הנאשם. לכך יש להוסיף את העובדה שהמערער נהג ברכב כשרישיונו פקע מזה כחמש וחצי שנים - עבירה שאין להקל בה ובנטל הנזקים החברתיים שהיא עלולה לייצר.

13. בהתחשב בשיקולים לקולא שמנה בית משפט קמא, תוך שקלול העובדה כי המערער שהה במעצר בית לתקופה ממושכת של כחצי שנה; לאחר שלקחנו בחשבון את הליך השיקום בו החל המערער והמוטיבציה שהוא מגלה ביחס אליו; ובהתאם לכלל כי אין ערכאת הערעור ממצה את הדין- החלטנו להעמיד את עונש המאסר בפועל בו יישא המערער בתחתית המתחם שנקבע, קרי על 18 חודשים, בניכוי תקופת מעצרו מאחורי סורג וברית. יתר רכיבי הענישה שבגזר הדין יוותרו על כנם.

14. סוף דבר, ערעור המערער בע"פ 5501/20 נדחה וערעור המדינה בע"פ 6138/20 מתקבל, כמפורט בפסקה 13. כדי לאפשר למערער לסיים את מפגשי הטיפול בשירות המבחן, יתייצב המערער לשאת בעונש המאסר שהוטל עליו ביום 1.8.2021 עד השעה 10:00 בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודה מזהה. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, ג' בתמוז ה'תשפ"א (13.6.2021).

עמוד 6

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
